

Enheten för handel och tekniska regler
Heidi Lund

Välj ett objekt.

2021-06-18 Dnr 2021/00825-2

Infrastrukturdepartementet
Endast via e-post

Remiss av kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens

Er referens: I2021/01304

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Europeiska kommissionen har den 21 april 2021 presenterat ett förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens. Kommerskollegium önskar lämna följande synpunkter förslaget.

Övergripande synpunkter

Europeiska kommissionen har presenterat ett förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (härefter AI).

Kommerskollegium ser positivt på att kommissionen tagit initiativ till harmoniserade regler för AI med syfte att stärka den inre marknadens konkurrenskraft och funktion och på samma gång adressera risker som ny teknologi kan föra med sig. Det handlar bl.a. om risker i samband med utsläppande på marknaden, ibruktagande och användning av system med artificiell intelligens (AI-system).

Kommerskollegium bedömer också att den föreslagna regleringens struktur med fokus på horisontella harmoniserade krav för AI som anpassats till varors risknivå är rätt väg att gå för att inte hämma innovation. Likaså bör framtagandet av icke-bindande förhållningsregler

för lågriskprodukter kunna skapa höjd medvetenhet och ge stöd för användning av AI, särskilt då även sådana produkter kan omfattas av tillsyn. Kommerskollegium stödjer också framtagandet av en definition för AI som tydliggör teknologins innebörd i förhållande till europeisk lagstiftning. Förslaget innehåller också bestämmelser angående AI som inte tillåts vilket vi anser skapar större tydlighet kring tillämpning av AI.

När det gäller förslaget i sin helhet med flertalet kopplingar till annan reglering på den inre marknaden, vill kollegiet betona betydelsen av tydlighet och förutsägbarhet, så att bestämmelserna är möjliga att tillämpa på ett effektivt sätt. Exempelvis måste det vara tydligt för företagen när deras produkter och tjänster omfattas av förslaget. På likartat sätt måste det vara tydligt hur enskildas rättigheter enligt GDPR och annan dataskyddslagstiftning förhåller sig till AI-förordningen. Denna förutsägbarhet är särskilt viktig för SME:s som bör få stöd vid implementering och tillämpning av regelverket. Vidare vill Kommerskollegium uppmärksamma vikten av att den databas som ska innehålla en katalog över AI-system som definieras som högrisk ska samspela med andra databaser som används inom ramen för produktsäkerhet och tillsyn.

När det gäller kompatibilitet och framtida utveckling, hade kollegiet gärna sett en mer utvecklad problematisering i förslaget kring samstämmighet med regler, rekommendationer och förhållningssätt i relationen till tredje land och en tydligare ambition kring former för erfarenhetsutbyte och samarbete med tredje land för att säkerställa en fungerande global handel.

Krav på AI och samstämmighet med annan relevant EU-rätt

Förslaget till förordning för harmoniserade krav på AI har tagit fram koncept och begrepp som i stort följer annan inre marknadslagstiftning för varor. Samtidigt är det ofrånkomligt att AI som produkt eller tjänst presenterar element som inte är lika förutsägbara som andra varor/tjänster från ett regleringsperspektiv, utan att det trots ramverk fortfarande finns begränsad erfarenhet av hur AI används. Detta innebär att det är svårt att bedöma hur AI-regleringen kommer att samspela med andra inre marknadsregelverk samt hur reglerna kring AI kopplat till data från tredje land kommer att fungera. Detta genom att AI:s egenskaper bestäms av tillgång till verifierade, testade data, men även av osäkerheter som kan påverka AI-systemets egenskaper under dess livslängd helt oberoende av hur den som utvecklar, marknadsför och använder AI och av

oförutsägbara effekter genom tredje part, t.ex. i form av cyberattacker. En viktig aspekt som enligt kollegiets mening bör vägas in i den vidare beredningen av förslaget handlar om graden av öppenhet för olika parter att ha tillgång till leverantörers data i framtiden (t.ex. the Data Act). Utifrån de osäkerheter som finns ser Kommerskollegium att de åtgärder som föreslås för utvärdering och tillsyn är särskilt viktiga för att utforska hur t.ex. ”avsett ändamål”, CE-märkning och kopplingen till andra regelverk fungerar i praktiken. Här torde även valet av de standarder som ska stödja lagstiftningen vara viktiga för rättslig säkerhet. Kommerskollegium ser att kommissionen i detta förslag möjliggör så kallade *gemensamma specifikationer* till stöd för lagstiftningen.¹ Kollegiet förstår det som att detta förfarande utnyttjas i fall där kommissionen upplever oskälig fördröjning i standardiseringen eller att de europeiska standardiseringsorganisationerna (ESO:s) inte tagit fram en standard som bedöms leva upp till förordningens krav. Möjligheten för kommissionen att ta fram *gemensamma specifikationer* vid fördröjningar är inte heller något helt nytt, utan liknande bestämmelser om att kommissionen ska kunna utarbeta sådana specifikationer återfinns också i redan befintlig sekundärlagstiftning.²

Kollegiet vill påpeka att det är viktigt att de grundläggande principer som gäller vid utarbetandet av tekniska specifikationer och standarder värnas om. Standardiseringsarbetet i standardiseringsorganisationerna bedrivs av experter från den del av näringslivet som sedan ska använda sig av standarden. Standardiseringen leder således till innovationsutbyte och utveckling, samtidigt som gemensamma lösningar hittas som fungerar i praktiken för de företag som sedan ska uppfylla lagstiftningskraven och använda sig av standarderna. Standardiseringen förhåller sig även till viktiga principer som enhetlighet, insyn och öppenhet som torde vara av särskild vikt för den föreslagna regleringen.³ Med anledning av detta ser kollegiet att det är viktigt att undantagsmöjligheterna och utarbetandet av *gemensamma specifikationer* tillämpas restriktivt för att säkerställa tekniska specifikationer som utarbetats i enlighet med standardiseringens principer.

Vidare torde kraven på bedömning av överensstämmelse ställa större krav på kompetens och transparens än på andra reglerade områden och således kräva särskilda satsningar på anmälda organ samt även

¹ Art. 41 i förslaget till förordning.

² Se exempelvis artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 av den 5 juni 2019 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003.

³ Se t.ex. skäl 2 i förordning (EU) 1025/2012.

myndigheter som ska utöva tillsyn på området. Kommerskollegium ser dock positivt på att förslaget ger öppningar för bedömning av överensstämmelse i tredje land och som kan underlätta handeln⁴.

Eftersom AI-förordningen kräver att det inrättas ansvariga organ i medlemsstaterna bedömer kollegiet att det är viktigt att implementeringen sker enhetligt så att det inte uppstår stora nationella skillnader som potentiellt kan få negativ påverkan på handel. Här kan de ”regulatoriska sandlådorna” vara *ett* sätt bland flera i processen för att säkerställa att förordningen kan fungera effektivt.

Ärendet har beslutats av enhetschefen Christofer Berg efter föredragning av ämnesrådet Heidi Lund. I ärendets beredning har ämnesrådet Ralph Eliasson samt utredarna Sebastian Wiik och Felinda Wennerberg deltagit.

Stockholm som ovan

Christofer Berg

Enhetschef

Heidi Lund

Ämnesråd

⁴ Art. 39 i förslaget till förordning.